

Відгук

на дисертаційну роботу Гордієнко Світлани Анатоліївни «Обґрунтування удосконалених лікувально-профілактичних заходів при протезуванні незнімними конструкціями стоматологічних хворих з артеріальною гіпертензією», представлену до спеціалізованої вченої ради Д 41.563.01 в державній установі «Інститут стоматології НАМН України», на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, за спеціальністю 14.01.22-стоматологія.

Актуальність теми

На нашу думку, актуальність даної дисертаційної роботи полягає в тому, що, на жаль, ортопедичне стоматологічне лікування пацієнтів з загальними хворобами і, у тому числі з артеріальною гіпертензією, проводиться практично стандартно, без обліку загального стану. Саме останнє і призводить до виникнення різноманітних ускладнень і не тільки стоматологічного плану.

Зважаючи на зазначене вище, питання спеціалізованої передпротезної підготовки, підтримуючої медичної допомоги у процесі протезування та проведенню постпротезних профілактичних заходів, як місцевого так і загального характеру, у даної категорії хворих, є на сьогодні вкрай актуальними і потребують негайного свого наукового і практичного рішення. У зв'язку з чим приємно відмітити, що саме таким питанням і присвячена дана дисертаційна робота.

Поряд з цим, також треба відмітити, що вона виконана у повній відповідності до планової державної науково-дослідної роботи кафедри ортопедичної стоматології та ортодонтії дорослих Харківської медичної академії післядипломної освіти: "Поліпшення якості конструкційних матеріалів і вдосконалення методик лікування стоматологічних хворих" (№ ДР 0109 V 002825), де автор була безпосереднім виконавцем окремого фрагменту.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації та їх вірогідність

Визначаючи ступінь обґрунтованості наукових положень отриманих здобувачем у даній дисертаційній роботі та їх вірогідність, треба обов'язково засвідчити, що усі вони базуються на достатньому об'ємі клінічних досліджень з залученням цілої низки високоінформативних об'єктивних методів дослідження - клінічні, клініко-лабораторні, гістологічні, цитологічні, психофізіологічні, інструктальні та статистичні, які повністю співпадають з основною темою даної дисертаційної роботи та поставленим відповідним завданням.

Так, у клінічних дослідженнях були залучені 100 хворих з артеріальною гіпертензією та 30 хворих, що нею не хворіють.

При цьому основна група була розділена на 2 підгрупи, яким надавалася ортопедична допомога по класичній системі і у яких застосовувався запропонований здобувачем лікувально-профілактичний комплекс, як у процесі лікування, так і в період адаптації до виготовлених протезів.

Для дослідження стану тканин пародонту у процесі дослідження визначали мікроциркуляцію і цитограму тканинних лейкоцитів у яснах.

Встановлення ступеню ефективності препаратів цитопротекторної дії у даній категорії хворих визначалось за допомогою стандартних клінічних тестів, а саме - проба Ясиновського, вакуумна проба Кулаженко та проба Шилера-Писарева.

Стосовно визначення загального стану хворих з артеріальною гіпертензією, автором було залучено кілька психодіагностичних методів, а саме - модифікований тест Люшера, методика стандартизованого багатofакторного дослідження особистості, опитувальник Спілберга, анкета виявлення страху та тест Короха.

Для оцінки психофізіологічного стану хворих надавалася здобувачем характеристика сенсорномоторної активності, функціональної рухливості зорового аналізатора, координарної функції, функції пам'яті та уваги.

Також були застосовані психотерапевтичні методи для купірування психогенних факторів, а саме - самостимуляція акупунктурних зон та метод сенсорного вербального перевантаження.

Для підтвердження достовірності усіх отриманих даних були залучені традиційні статистичні методи їх обробки.

Отже, наведене вище яскраво свідчить про використання здобувачем вельми значної кількості об'єктивних методів дослідження, які у повній мірі засвідчили про високу ступінь обґрунтованості отриманих даних та їх безумовну вірогідність

Наукове і практичне значення отриманих результатів:

На нашу думку, наукове значення даної дисертаційної роботи полягає в тому, що автором дійсно вперше встановлено, що основною причиною підвищення вегетативних реакцій у хворих з артеріальною гіпертензією при протезування незнімними зубними протезами, є вкрай підвищена психоемоційна напруга. Саме останнє і визначено практичне її значення - необхідність спеціалізованої загальної передпротезної, у процесі протезування і постпротезної медичної допомоги.

Приймаючи до уваги останнє, автором розроблено комплекс лікувально-профілактичних заходів при наданні стоматологічної ортопедичної допомоги хворим з артеріальною гіпертензією при виготовленні незнімних протезів, які дозволили знизити низку ускладнень на 30-45%. При цьому отримання даною категорією хворих препаратів цитопротекторної дії дозволяють значно поліпшити стан м'яких тканин пародонту та знизити їх запалення на 13,2% у найближчі терміни та на 22,9% - у віддалені терміни. Поряд з цим запропонована автором психотерапевтична підготовка таких хворих на 95% успіху сприяє нормалізації судинного тону, поліпшенню кровообігу, зняттю психоемоційного стресу, тривоги і страху перед очікуванням болю, і, що саме

головне - дозволяє уникнути негативних коливань вегетативних показників у даній категорії хворих.

Наведене вище переконливо свідчить про достатню наукову цінність даної роботи та, особливо, її безперечне практичне значення, безпосереднє впровадження та використання результатів якої у клінічній стоматології дозволить значно поліпшити якість надання ортопедичної допомоги хворим з артеріальною гіпертензією.

Оцінка змісту роботи, зауваження

Дисертаційна робота Гордієнко Світлани Анатоліївни "Обґрунтування удосконалених лікувально-профілактичних заходів при протезуванні незнімними конструкціями стоматологічних хворих з артеріальною гіпертензією" оформлена та побудована за класичним варіантом і складається титульного аркушу, змісту роботи, переліку умовних скорочень, з розділу "Огляд літератури", чотирьох розділів власних досліджень, розділу "Аналіз і узагальнення отриманих результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій" та списку використаної літератури.

У вступі автор, на підставі цілої низки літературних джерел як із загальної медицини, стосовно артеріальної гіпертензії, так і ортопедичної стоматології, у повній відповідності з основною метою даного науково-прикладного дослідження, всебічно і вельми професійно обґрунтовує заплановану мету, визначає її актуальність та красномовно доводить нагайну практичну необхідність і клінічну доцільність її неодмінного виконання і вирішення.

Стосовно зауважень відносно даного розділу, то їх практично немає, за винятком деяких питань дискусійного характеру.

Так, як на нас, при визначенні наукової новизни отриманих результатів, все ж таки доцільно було б викладати отримані автором наукові здобуття, надати не по порядку запланованих завдань, а по їх ступені новизни, інших побажань немає.

У першому розділі «Особливості стоматологічного лікування хворих з артеріальною гіпертензією, викладеному на 22 сторінках і що складається з 3

підрозділів, здобувачем послідовно надаються етіо-патогенетичні фактори, що сприяють розвитку різноманітних ускладнень у хворих на артеріальну гіпертензію при їх ортопедичному стоматологічному лікуванні, визначаються особливості стану м'яких тканин пародонту, на підставі яких окреслюються шляхи та перспективи корінного поліпшення надання ортопедичної допомоги даній категорії населення.

Наприкінці розділу наводиться стисне і високообґрунтоване резюме з наведенням низки питань які потребують відповідного наукового і прикладного вирішення.

Розділ, як і вся дисертація написано високопрофесійною літературною мовою, загальний об'єм якого не перевищує 20% від основної частини даної дисертаційної роботи.

Зауважень немає.

У 2-му розділі «Матеріали та методи досліджень», викладеному на 16 сторінках, надаються основні об'єктивні методи дослідження, поглиблений аналіз яких засвідчив про їх відповідність основній меті даної наукової роботи та запланованим завданням, сучасність, доступність та високу ступінь інформативності, що у повній мірі дозволяють отримувати найбільш обґрунтовані й ймовірні результати.

Зауважень також немає.

3-й розділ «Аналіз стану тканин порожнини рота та організму хворого на загал у хворих з артеріальною гіпертензією при протезуванні незнімними конструкціями» оформлено з 2-ух підрозділів та викладено на 37 сторінках, присвячено вже безпосередньо дослідженню стану тканин порожнини рота та наданню порівняльної характеристики останнього до і після протезування незнімними зубними протезами. Окрім цього визначався вплив ортопедичного лікування на загальний стан хворого артеріальною гіпертензією.

Ретроспективний аналіз отриманих показників довів, що хворі з артеріальною гіпертензією дійсно зазнають посилену психоемоційну навантаження, що опосередковано на пряму діє на її стан та сприяє значному підвищенню

артеріального тиску. Зважаючи на це, автор логічно приходить до висновку про нагайну клінічну необхідність проведення спеціальної загальної медичної і профілактичної підготовки даної категорії хворих ще перед протезуванням, не кажучи вже за безпосереднє їх застосування у процесі ортопедичного лікуваннях

Що стосується зауважень, то їх практично немає за винятком низки невдалих назв деяких таблиць. Так, табл. 3.2.3 починається з фрази «Соотношение вегетативных показателей...», тоді як в таблиці фактично тільки наводяться відповідні показники і не більш того. Дані, викладені у табл.3.2.5 , поряд з табличним матеріалом доцільно було б його навести ще і у вигляді графіку. У деяких таблицях при їх переносі на наступну сторінку відсутня вказівка «продовження табл...», інших зауважень немає.

Визначивши у 3-му розділі негативну дію незнімного протезування на загальний стан хворих з артеріальною гіпертензією, автор у 4-му розділі «Патогенетичне обґрунтування використання лікувально-профілактичних заходів при протезуванні незнімними конструкціями у хворих артеріальною гіпертензією», вже проводить відповідні клінічні дослідження з розробки комплексу лікувально-профілактичних засобів на усьому протязі надання ортопедичної допомоги, по попередженню ускладнень як місцевого так і загального характеру.

Отримані здобувачем результати дозволили встановити, що використання у хворих з артеріальною гіпертензією у процесі ортопедичного лікування пасти «Солкосеріл Дента», сприяє підвищенню стійкості капілярів слизової оболонки у порожнині рота, нормалізації судинного тонуусу, поліпшенню кровообігу, тощо. Що стосується результатів використання розробленої автором психотерапевтичної підготовки, то здобувачем вельми обґрунтовано доведено про її високу клінічну ефективність, що сприяє зняттю психоемоційного стресу, тривоги, страху перед очікуванням болю та приводить до формування відчуття спокою.

Що стосується зауважень, то на наш погляд не зовсім вдалим є наведення у вигляді рисунку, що таким не є, наведення фотографії упаковки і туби «Солкосеріл дистальна адгезивна паста».

Як на нас, використання автором у клінічних дослідженнях проби Ясиновського достатньо виправдане, але ще більш інформативною є проба Ясиновського у модифікації Сукманського.

Інших зауважень немає.

Обґрунтувавши клінічну необхідність застосування спеціалізованої як загальної і місцевої перед протезної, так у процесі ортопедичного лікування спеціальної підготовки хворих з артеріальною гіпертензією, розробивши і опрацювавши у клінічних дослідженнях новий лікувально-профілактичний комплекс, автор у 5-му розділі дуже вдало переходить до подання оцінки ступеню ефективності запропонованих ним впроваджень, результати яких вказали на дійсно їх високу клінічну ефективність, завдяки яким попереджається виникнення небажаних солектичних ушкоджень як у процесі протезування так і у період адаптації до зубних протезів, за даними автора на 30-45%.

При цьому місцево запальні процеси у м'яких тканинах пародонту знижуються на 22,9%.

Суттєвих зауважень стосовно даного розділу немає, за винятком необхідності використання кольорових фотографій при акцентуванні наявності процесів запалення, гіперемії слизової оболонки порожнини рота, а наводячи при цьому чорно-білі фотографії.

Розділ «Аналіз і удосконалення отриманих результатів» викладено на 5 сторінках, де здобувач достатньо вдало і високопрофесійно аналізує отримані результати дослідження, проводить порівняльний їх аналіз та надає вельми чіткі та цілеспрямовані рекомендації до їх безпосереднього практичного використання у клінічній стоматології.

Висновки і практичні рекомендації вибічно обґрунтовані і повністю відповідають темі даного дослідження і запропонованим завданням, та цілком віддзеркалюють основні отримані наукові й прикладні положення.

Список використаних джерел оформлено згідно їх появи у тексті дисертації, що вимагається ВАК-ом України, який включав у себе 180 першоджерел. Роботи оформлена також на 157 сторінках та ілюстрована 15 рисунками, 8 фотографіями і 13 таблицями.

Анотування дисертації цілком співпадає зі змістом дисертації, її основним науковим і практичним положенням.

За результатами дисертаційної роботи опубліковано 18 наукових робіт з яких 5 статей у фахових виданнях України та 1 – у закордонному виданні. Окрім цього отримані результати були викладені та обговорені на 9 науково-практичних конференціях.

Таким чином, зважаючи на виведене вище слід констатувати, що подана до офіційного захисту дана дисертаційна робота виконана на високому науково-методичному рівні у повній відповідності з основними вимогами ВАК України до їх виконання і безумовно заслуговує на позитивну оцінку.

Суттєвих зауважень щодо об'єктивності і обґрунтованості отриманих результатів практично немає.

Разом з тим, у ході рецензування виникла низка питань дискусійного характеру, які потребують відповідного пояснення, а саме:

1. Яким чином ви збираєтесь впроваджувати Ваш, безумовно ефективний лікувально-профілактичний комплекс, у практичну охорону здоров'я?

2. Який у середньому час займає пропонована Ваша поперелня психотерапевтична корекція емоційного стану у хворих на артеріальну гіпертензію при ортопедичній допомозі?

3. Чому саме препарати цитопротекторної дії рекомендовані Вами після протезування зубів і у період адаптації до протезів?

Висновок

Дисертаційна робота Гордієнко Світлани Анатоліївни «Обґрунтування удосконалених лікувально-профілактичних заходів при протезуванні незнімними конструкціями стоматологічних хворих з артеріальною гіпертензією», є завершеною, самостійно виконаною науково-прикладною роботою, в якій отримані нові науково-обґрунтовані результати, що у сукупності вирішили важливе наукове і, особливо, прикладне питання – підвищення ефективності надання ортопедичного лікування хворим з артеріальною гіпертензією, шляхом обґрунтування та розробки загальних та місцевих лікувально-профілактичних заходів з використанням препаратів цитопротекторної дії та психотерапевтичної корекції.

За своєю актуальністю, науковою новизною, прикладним значенням та практичною цінністю отриманих результатів, дана дисертаційна робота повністю відповідає вимогам п.11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24.07.2015 року, які стосуються кандидатських дисертацій, а її автор безумовно заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата медичних наук, за спеціальністю 14.01.22 – стоматологія.

Офіційний опонент

Зав. відділенням ортопедичної стоматології

ДУ «Інститут стоматології

НАМН України», д.м.н., проф.

/Лабунець В.А./

Підпис	<i>Лабунець В.А.</i>	
	завіряю	
Інспектор відділу кадрів ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ "ІНСТИТУТУ СТОМАТОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ"		
	<i>Машурок Т.М.</i>	
«03»	12	2015р.

